

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hír-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 ft.
(Külföldre) 6 ft.
Félévre 1 t.
Negyedévre 1 ft.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartási díjak
soranként 10 kr-ért köz-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla,
FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Kiadó- és laptulajdonos: Györgyjakab Márton.
Vitos Mózes a központban. Embery Árpád Udvarhely megyében.

Halottak napján.

Csik-Szereda, okt. 30.

A hegyek csucsain nehéz köd borong, a hangtalan levegőn fülbántó hangon sivit kereszttül a hideg őszi szél; megzörgeti a mezőkön a száraz harasztot s a dőr által leforrázott fák leveleit magával ragadva nagy csomókban röpi szerte-szét. Elhalt a madár dal, puszták és letaroltak a rétek és mezők, a pusztulás képe ül az egész látókörön; minden az enyészetet hirdeti s hangosan int: „Memento mori.”

Itt van az ős s vele elérkezett a halottak napja is. Az elmulás és semmivé lével borongó hangulata lepi el a kedélyeket, a halál dermedt gondolata lopózkodik be a szívekbe s ezeknek hatása alatt megnyílik az emberek ajaka s önkénytelenül rebegi: „Memento mori.”

Eljött a halottak napja, a magába szállásnak, az emlékezetnek ünnepe, melynek szót háttéréből, mint a haragos felhők közül kivillanó napsugár, fel-felesillan a síron túl való élet reménysége, enyhítvén e jelentős napnak másként igen komor színezetét.

Ünnepet szentelnek e napon mindenütt, városokban úgy, mint falvakon, a magas paloták fényes termeiben ép úgy, mint a szalmafedelel kunyhók alacsony odúiban; királyok és koldusok, gazdagok és szegények egyaránt, hiszen úgy ezekben, mint azokban emberek laknak, hiszen úgy ezek, mint azok alá vannak vetve a mulandóság kérelhetlen

törvényének s mindenkinek egyenlőképen szól a figyelmeztetés: „Memento mori.”

És valóban hideg és nyomasztó a halál gondolata, keserűséggel és fájdalommal tölti az emberek szívét és lelkét s a keserűség annál lehangolóbb, a fájdalom annál élesebb, mert alig van ember, ki kedveseinek elhalálozása alkalmával át ne élte és át ne szenvedte volna az elmulás keserűségeit és fájdalmait.

A halottak ünnepén, midőn elhalt szeretteinknek emlékezetét szívünkben ismét felidézük, midőn a kedves hamvak felett domborodó sírhantokra ráhelyezzük a kegyeletnek örökzöld koszoruját s felgyújtjuk rajtuk az emlékezetnek fátylát: jusson eszünkbe, vésődjön szívünkbe azon tudat, hogy a jóknak és nemeseknek, kik Isten, haza és embertársaik iránt való kötelességeiket hiven teljesítették, kik hasznára voltak hozzátartozóknak, hazájuknak s a Mindenható által rájuk bízott talentumokkal hiven beszámoltak emlékeztetik fennmarad és örökké él a jóknak szívében. Ezen tudat enyhíteni fogja az elmulás gyötrelmeit, ha magunkba szállva, erős fogadást teszünk úgy élni és mindig akként eszeledni, hogy a jók emlékezetére mi is méltók lehessünk.

Gyuljon ki tehát a mi szívünkben is az emlékezetnek fátylaja s ennek magasán fellobogó fényénél találjuk meg az utat, melyen haladva, betölthetjük Istennek parancsait, teljesíthetjük kötelességeinket a hoz-

zánk tartozók, embertársaink és a társadalom iránt s legjobb tehetségeink szerint munkálhatunk édes hazánk javán és előhaladásán.

Ha így élünk és így eszeledünk nem lesz olyan nyomasztó az elmulás tudata, nem lesz olyan félelmes a halál gondolata, mert itt a földön fennmaradó emlékezet és a síron túl való örök élet reménysége nagy mértékben enyhíteni fogja azt.

Legyünk rajta, hogy kiérdemeljük mind a kettőt.

Csikvármegye felirata a képviselőházhoz.

Csikvármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi október hó 30-án tartott rendes őszi közgyűléséből Négyvármegye megkeresése folytán feliratot intézett a képviselőházhoz a nemzetiségi tulkapások megőrzése tárgyában. A feliratot, mely Bartalis Ágost aljegyző, lapunk munkatársa tollából került ki, egész terjedelmében közöljük.

Mélyen tisztelt képviselőház!

Csikvármegye az ország legkeletibb részén fekvő, ezer éven át természet alkotta sziklavárban mindig hatalmas védbástya volt a magyar államnak és a faji összetartozandóság, valamint a nemzeti eszmétől lelkesített, romlatlan székelő lakossága, mint egy figyelő őrszem mindig ébren volt és erős karjával mindig ellenállott a keleti barbárság rohamainak.

Ezer év alatt nagyot változott a világ képe. Népek vonultak fel a történelem színpadára és tüntek le onnan a nélkül, hogy az államéletnek magasabb színvonalára felemelkedni, az elfoglalt területen mélyebb gyökeret verni képesek lettek volna.

A „CSIKI LAPOK” TÁRGZÁJA.

Halottak napján.

„Ünnepi esend körüskörül.
Enyészet mindenféle.
Fa és virág némán hajtja
Koronáját s kelyhét le.”

Sárga ős váltá fel a derült nyári napokat. A fáknek elszáradt levelei kísérteties susogással hullnak alá a földre, hol nemsokára fehér szemfedő fogja borítani őket. Süvölt a szél, arcunkhoz csapkodva a fagyos eső cseppeket, s kedélyünkre oly leverőleg hat a szomorú idő, hogy szívünket fájó érzés szorítja össze. Körülöttünk minden a természet haldoklását mutatja.

Halottak napja van!

E napon az emberek megmutatják azt, hogy nem feledékenyek; eljönnek a halottak néma hazájába, élénké, ragyogóvá téve az örök nyugvó helyet. Díszes és egyszerű koszorúk ékeskednek, a megszámlálhatlan gyertyák lobogó lángjainál, s a csendes birodalom oly fényes, oly zajos lesz, mintha csak egy nagy mulatságra gyűltek volna az emberek. E napon mindenki igyekszik leróni a kedves halottjai iránti kegyeletet. Ezek nagy részénél igaz fájdalom nyilvánul; de vannak olyanok a kik a világnak akarják bemutatni azt, hogy ők is meggyászolják halottjaikat. Némelyeket a kíváncsiság visz e helyre, látni a különböző fájdalmak nyilvánulásait; sőt olyanok is jönnek a halottak szent birodalmába, a kik időöltésüket lelik, a hullámzó nagy társaság szemléletén. Ezek vigyegetés között, élénk léptekkel sétálnak le s

fel, a gyertyás fátyla fényétől ragyogó síremlékek mellett. Nem akarnak még gondolni eme szívet fagyasztó szavakra „Memento mori.” Pedig e mondat kell, hogy mindnyájuk előtt lebegjen, mert ez előtt azok, a kik most örök álmukat alaszszák, ép úgy mentek kedves halottjaiknak a kegyelet adóját leróni, a mint most mi megyünk hozzájuk, a hol nemsokára minket is így fognak meglátogatni.

Mi is az ember élete? Küzdelem, örök hajsza a mindennapi kenyérért; diadvágy! a melyért sokan mindent feláldozni képesek. S míg a munkával küzdő ember alig tudja betevő falatját megszerezni, a valódi érdem jutalmát nyerni el: addig a dolgotalan kényelmet élvez, bőségben uszlik, s az atomos rossz ember, a ki a mások megrövidítésével szerző vagyonát, a világ tisztelésétől van környezve.

Mi ad erőt az embereknek elviselni a sors igazságtalanságát? Szívünkben a hit, egy jobb, egy szebb hazában bizva, hol szenvedéseikért jutalmat remélnek nyerni. És mi ad megnyugvást, a nélkülözésekkel küzdő szegénynek, látva másokat fényben, bőségben. Közös lakhelyünk: a halottak szent birodalma.

A földben nincs vagyon és rangkülönbség! Itt mind egy család leszünk. Eltérés csak annyiban van, hogy míg a gazdagnak nevét díszes obeliszkon, arany betűkkel ragyogtatják, addig a szegénynek egyszerű fejfán jelölik kiletét. S mégis ez utóbbiért igazabb könnyek hullnak, mert hátramaradt családját nagyobb veszteség érte elhunytá által, mint a gazdagét, mert árvái a kenyérkeresőt veszíték el benne, míg a másik szép vagyont hagyott hátra családjának.

Nézünk csak ott, azt a kopott ruhájú szegény

özvegy asszonyt, mily mély keserűséggel zokog, szerető jó férje, a szorgalmas iparos egyszerű sírhalmánál, a kit a túlfeszített munka vitt oly ifjan az örök pihenés helyére. Alig tud megválni a kedves hantoktól; remegő ajkai mintha csak ezt susognák:

„Olyan jó ott megpihenni,
Oda lent már nem fáj semmi.”

E nőnek szeméből az igaz fájdalom gyöngyei hullanak!... Eredj haza mélyen sujtott özvegy, mert otthon három kis árva várja jöttödet.

Most menjünk alhoz a gazdag márvány síremlékhez, melyet a díszes koszorúk értékes szalagjaikkal úgy körül folynak, hogy alig láthatni az aranyozott feliratot. Itt is egy férjét gyászoló nőt találunk, a kinek bájos szép arcát olyan érdekessé teszi, az elegáns fekete ruha; de bármint erőlködik, nem sikerül könnyeket sajtolni ki szeméből, a soha nem szeretett férjért, a kinek oldala mellé csak a szép vagyon csábítá őt. De minek is a könnyek! hiszen most boldogabb mint férje életében, a ki zsörtölődő, féltékeny természetével, örökösön gyötörte őt, s köréből az udvarlókat mindig elűzte. Most, szabadon maradt kezével imádóit egyikét megkinálhatja.

Mily ellentét e két nő fájdalma! S mily különös, hogy az emberek szánó szíve, ez utóbbi tele hajol. Olyan részvételt mondják: Szegény ifju asszony, már özvegyen maradt.

Ifju leányt látunk egy sírnál térdelni; korán elhervadt arca, nagy lelki fájdalomról tanuskodik; buzgó imája közben, néha görcsös csuklás veszt erőt rajta. A szerencsétlen leányt az önvád kínozza: édes jó anyjának, a kinek legféltettebb

De a magyar nemzet ezer éven át megtartotta azt a pozíciót, a melyet egyszer elfoglalt és — hála „a magyarok Istenének“ — a második évezred felé is szilárd léptekkel halad, mert a jogfolytonosságot megtartotta és a multban megszerezte azon fontos előfeltételeket, melyek a jövőnek zálogát és az államéletnek létfeltételeit képezik.

Az elmúlt ezer év igen sokszor kemény próbára tette a magyar nemzet életképességét és kitartását; a létért és jogért folytatott nehéz küzdelmek sok áldozatba kerültek.

Am de ezzel nem rőtta le minden kötelességet. A küzdelemnek csak akkor lehet vége, mikor a nemzet ellenálló képessége megtörik és tehetetlenségében a sir felé tántorog.

A magyar államnak, a magyar nemzetnek, a magyar fajnak ma is meg vannak ellenségei és a minden perczen bekövetkező küzdelemre készen kell lennünk, hogy megvédhessük országunk területi épségét azok ellen, a kik azt megcsonkítani akarják, hogy megtarthassuk a magyar faj hegemoniáját azokkal szemben, kik azt aláadni akarják, és hogy tisztán megőrizhessük nemzeti becsületünket azok ellen, a kik azt minden nap sárral dobálják és az egész művelt világ előtt rágalmazzák.

Tisztelt Képviselőház! Magosan feldobog szivünk, ha visszapillantunk a magyar nemzet dicső küzdelmeiben gazdag ezeréves történetére és ha elgondoljuk, hogy nemsokára e dicső történelemnek egyik kimagasló fénypontjához, a magyar állam megalapításának ezredik évfordulójához érünk és felemelkedni látjuk a nemzeti kegyelet és hálaáldozat tűzét.

De ugyanakkor mély aggodalmakkal telik elszívünk, ha látjuk azokat a jogtalan támadásokat, melyeket a magyar ég alatt megizmosodott nemzetiségek, nevezetesen román ajku honfi társaink egyrésze — a szomszéd román királyságban lakó fajrokonai segítségével — a magyar állam és ennek területi integritása, a magyar nemzet és a magyar faj hegemoniája ellen napról-napra merészebben és fokozódó arányokban intéznek.

Mi, kik az erdélyi és havasalföldi oláh tengerek választó pontján lakunk és a vegyesülés eleni gátnak egyik tekintélyes részét képezzük: annál inkább érezzük ezen támadások horderejét, mert a fékevesztett rohanó ár egész súlylával nehezül a gátra, melynek lerombolásával a közlekedés minden akadály nélkül és — hitük szerint — az egyesülés könnyebben megtörténhetik.

Fájdalommal látjuk, hogy a román nemzeti sajtó és a román nemzetiség vezető férfiai

kincse volt, ő okozta halálát. Megszökött a szülő háztól egy férfival, s midőn ez rá unva, elüzte magát, vissza jött, hogy szüleinek bocsánatáért könyörögjön, a jó anya már a földben volt: nem élte túl a gyalázatot, a melylyel leánya becsületes házukat beszennyezte.

Ott egy csinos sarkónél ősz apát látunk, a ki nehéz sóhajok között végzi imáját, gyermekének kora sirjánál. E leánynak története igen megrendítő: vőlegénye, a kit forrón szeretett, elhagyta, mert kevéssel az esküvő előtt, atyját nagy pénzvesztés érte s vagyon nélkül nem kellett a leány. Midőn aztán nemsokára hírül vevé, hogy a hűtlen jegyes egy gazdag leánynyal lépett oltár elé — megörült; de a jótékony halál rövid időn véget vetett az envedéseinek. Ha meg nem örült volna, talán tépett szívének fájdalmában, önkezüleg vetett volna életének véget! S most ott feküdnék a temető árkában, a jeltelen hantok között, hol gyertya fény nem látható.

Ne, ne menjünk oda! Már úgy is csendesedik a zaj, oszlik a nép; térjünk mi is az élet fáradalmi közé. Már eleget láttunk, minek még tovább is itt időzni. Hagyjuk a halottakat csendesen pihenni a néma birodalomban, a melynek egykor mi is lakói leszünk.

Rövid az élet! Igyekezzünk tehát úgy tölteni el azt, hogy emlékünkhöz hátramaradtak előtt, jó tettek elkövetése által maradjon fenn!

„A távolban zajgó élet,
Itt édes a nyugalom.
Mindnyájunkat ide terel
A legnagyobb hatalom.“

Kriszta Róza.

azt a szabadságot, melynek kivívásáért a magyar nemzet annyit áldozott, kivétel nélkül arra használják fel, hogy a magyar állam területi integritását, a magyar nemzet hegemoniáját egyre fokozódó féktelenséggel támadják, a nemzetiségeket ellenük uszítják és becsületünket minden kigondolható módon rágalmazzák.

És mélyen el kell szomorodnunk, ha látjuk, hogy ezen támadásokért és azon fájdalmakért, melyekkel ellenei illetik, a magyar nemzet csak nagy ritkán nyer némi elégtételt és a tettesek veszély nélkül folytathatják bünsűségeiket, mert hiszen az államfogházban kényelmesen eltöltött néhány hónap után, mint martirok léphetnek véreik közé, a kik kárpótlásul nagy vagyonhoz is segítik őket.

Hogy a román nemzetiségi mozgalmak oly nagy hullámokat vetettek és annyira elmérgesedtek, hogy a magyar állam végrehajtó hatalma nem képes az életerőn rágódó férgek elpusztítására és nem képes a bel- és külföldön egyaránt szakadatlanul folyó magyar állam- és nemzetellenes agitácziókat véget vetni, annak legfőbb okát — eltekintve a velünk rokon aspirációkat tápláló keleti szomszédságtól — abban találjuk, hogy intézményeinkben a magyar állam területi épsége és sértetlensége, a magyar nemzet és ennek ezer éven át tartó hegemoniája nincs kellően és úgy körül bástyázva, miként azt a nemzet méltósága megköveteli és a tényleges viszonyok megkövetelik.

És a mbtkv. 172. §-ában előirt 2 évig terjedhető államfogház és 1000 frtig terjedhető pénzbüntetés igen ingatag garanciát nyújt arra nézve, hogy a hazánkban élő nemzetiségek az államalkotó magyar faj, magyar nemzet ellen gyűlöletet ne támaszszanak és valótlán ráfogásaikkal minden nap meg ne rágalmazzák.

A helyzet ugyanis ma ez. A román nemzeti sajtó és az a körül csoportosuló románok sajtóban, szószekeken, iskolában, nyilvános gyűléseken lázitanak a magyar nemzet ellen, nyíltan követelik Erdélynek Magyarországtól való elszakítását, a tudatlan tömeget a „magyarok“ és a magyar állam hivatalnokai ellen lázítják, hirdelve, hogy a nép minden nyomorúságának egyedüli okai a magyarok, ezek az „Árpád-féle vad hordák“, kiknek embertelen bánásmódja ellen segélyért jajveszkelnek a szomszéd román királyságban.

Távról sem vádoljuk a végrehajtó hatalmat, hogy ezen féktelen támadások meggátolására minden rendelkezésére álló eszközt fel nem használ, de úgy vagyunk meggyőződve, hogy ugy a mbtkv. 172. és 173. ik §§-ai, valamint az 1848. évi XVIII. t.-cz. és az 1852. május 27-én kelt császári nyílt parancsokkal közölt az erdélyi részekben érvényben lévő sajtó rendtartás szabványai feletti liányosok, a meynyiben a magyar államot, a magyar nemzetet és a magyar államot képező országok közötti kapcsolatot nem veszik eléggé védelmükbe s az államfogház és pénzbüntetés igen kegyelmes megfenyítés azokra, a kik a magyar állam megbontására szövetkeztek, a magyarokat, tehát a magyar nemzetet folytonosan rágalmazzák és a gyűlölség magvát hintik.

Ugyanezért a törvényhatóság azon tiszteltteljes kéréssel járul a mélyen tisztelt képviselőházhoz, hogy:

1. Méltóztassék a mbtkv. fennidézett és mindazon szakaszait, melyek az állam és nemzet, a nemzetiségeknek egymással, valamint ezeknek az államalkotó magyar faj elleni vétségeiről rendelkeznek oda módosítani, hogy minden ilyen cselekmény mint büntett, ne államfogház és pénzbüntetéssel, hanem büntönnel legyen fenytető.

2. Méltóztassék az érvényben lévő sajtótörvény és rendtartás szabványait oly irányban módosítani, hogy a sajtó útján elkövetett mindazon vétségek, melyek a magyar államot, ennek területi integritását és a magyar nemzetet, az államalkotó magyar fajt illetik, mint büntények a megfelelő magasabb büntetés nemmel legyenek megfenytető;

3. hogy a mely időszak nyomtatványban egyszer ilyen állam és nemzetellenes büntett követett el, annak akár azon, akár más czímen való megjelenése — szükség esetén a nyomda elközárásával is — eltiltassék.

És végül:

4. Méltóztassék gondoskodni arról is, hogy

a valódi tettesek, — kik alkalmas terrenek az időszak lapokat használják fel — lehetőleg kitudhatók és törvény elé állíthatók legyenek.

Ezek volnának nagy körvonalakban azon kívánalmak, melyeket törvényhatóságunk a nemzetiségi fattyuhajtások kiirtására első sorban támaszt, a mélyen t. képviselőház bölcs belátására bízva a szükséges intézkedéseknek a megjelölt irányban eendő konkrét megvalósítását.

Magasztos fényben áll előttünk a gondolat és vélemény nyilvánítás szabadsága és mély hálaival adózunk azon dicsőnek, kik nemzetünk számára megteremtették a sajtószabadságot, mely annyira féltett kincsünk nekünk, miszerint érezzük, hogy annak megtámadói az ellenzék táborában minket találnának első helyen, de nemzeti létünket és államunkat a jogtalan támadások ellen védeni, biztosítani, erős intézkedésekkel körülbástyázni, elengedhetlen kötelességnek ismerjük. Így cselekedtek nagy őseink is, és ennek köszönhetjük, hogy a magyar állam ezer éves hajója erőttől duzzadva, dicsfényvel övezve közelget a második évezred révéhez.

És e kötelességet áldozat nélkül teljesíthetőnek véljük, mert a féktelenség már nem szabadság, hanem éppen ennek megölője és a magyar törvényhozásnak joga van, de kötelessége is a féktelenségnek gátat vetni, annak romboló hatásától a szabadságot, a magyar államot, a magyar nemzetet és alkotmányt megvédeni, a nemzeti létünk megsemmisítésére, államunk szétrobbantására izgató eszmék terjesztését megakadályozni és a tetteseket kéréletlenül sújtani.

A ki azt akarja, hogy jó gabonát teremjen a bevetett föld: irtsa ki a gyomot, a gazt.

Ha műveltekké, felvilágosodottakká és jó hazafiakká akarjuk tenni a nemzetiségeket: akkor az izgatókat, a népámitókat, a félrevezetőket, a rágalmazókat, kegyelem nélkül kell sújtanunk. És a magyar államnak éreztetnie kell hatalmát, fölényét az ellene lázítókkal, az ellene izgatókkal szemben.

Csikvármegye törvényhatósága minden mellékérdek nélkül, egyedül és kizárólag hazafiai kötelességét véli teljesíteni, midőn ezen tiszteltteljes felirattal a mélyen tisztelt képviselőház elé járul, kérve, hogy azt becses figyelmére méltatni és a magas kormánynak a nemzetiségi mozgalmak rendezésébe terelése végett a szükséges eszközöket rendelkezésére bocsátani méltóztassék.

Zsidó üldözés Gyimesben.

Ezen cím alatt jelent meg b. lapokban néhány héttel ezelőtt egy rövid hír, melyet egyik következő számban K. J. gyimesi tanító megczáfolni megkísérlett.

Miután ezen ügyben a vizsgálat megejtetett, most már a közönség is megkívánja, hogy az ügy állásáról értesítést nyerjen s ezért a helyszínen szerzett adatok és felvilágosítások alapján a következőkben írom azt le:

Folyó év augusztus havában R. J. gyimesi körjegyzőnek tudomására jutott, hogy a zsidók lakodalomra készülnek, még pedig egy romániai zsidó akar elvenni egy szintén odaváló zsidó leányt s az esküvőt Csik-Gyimesben akarják megtartani.

A körjegyző azonnal maga elé hivatta Beris Blum nevű zsidót, kinek házában kellett volna a lakodalom megtartassék, és még többeket s figyelmeztette őket, hogy különösen a Romániában dühöngő kolera járvány miatt nem engedheti meg, hogy onnan ide átjöjjenek lakodalmazni s meghagyta nekik, hogy romániai zsidóknak házaikban helyet ne adjanak s hogy ha volna náluk idegen zsidó, azt 24 óra alatt Magyarország területéről eltakarítsák.

Néhány nap mulva azonban még is több kocsin romániai zsidó érkezett Beris Blumhoz, ki azokkal a körjegyző tilalmát tudatva, valamegyenien felkerekedtek s kocsikon Gy.-Felsőlokra Gicza Márku nevezetű zsidóhoz hajtottak, hogy ott — állításuk szerint, miután a lakodalomhoz szükséges étel- és italneműt magukkal hozták — egy jót mulassanak.

A körjegyzőnek ez hírül adatván, azonnal intézkedett, hogy a multság, mely bejelentve sem lett, meg ne tartassék s a romániai zsidó vendégeket a határon áttranszferáltatta.

Ezen esemény után néhány nappal R. J. körjegyző összehívatta a zsidókat s tudokra adta, hogy az alispántól szigorú rendelet érkezett a kolera járványának Romániából lehető behurcolásának megállítására végett s ismételtén figyelmeztette, hogy idegen s különösen romániai zsidóknak helyet ne adjanak, hanem előforduló esetben nála azonnal tegyenek jelentést s szemükre hánytva, hogy most is rejtegetnek maguknál idegen zsidókat; de ha még tovább is folytatják az ilyen törvényt és rendeletet kijátszó eljárásukat, akkor lekergettetni a vámon valamennyit s értekezett erről a romániai Subprefektel, ki majd eligazítja a dolgukat.

Következő napon R. J. körjegyző Gy.-Felsőlokra ment hivatalos ügyben s utközben azt beszélték neki, hogy a már megnevezett Beris Blum a cselédjét megakartá gyilkolni, hogy annak vérével vegye s a leány e miatt gazdájától el is távozott.

A körjegyző rögtön a leány után küldött, hogy attól tudja meg a dolgot. A leány azonnal megjelent s a körjegyző kérdésére a következőket beszélte el:

„A múlt év augusztus havában egy öreg zsidó érkezett Romániából gazdámhoz — talán egy lakodalomra, melyet ott akartak romániai zsidók megtartani — s egy délután az udvaron sétáltak gazdámval és zsidóul beszéltek. Én az udvart separtam, mi alatt az öreg zsidó azt mondta gazdámnak: „Öljük le most a leányt“, mire gazdám azt felelte: „Nem, most ne, várjunk tavaszig, mikor a három év betelnek (harmadik éve szolgált ottan) s akkor én egyik napon egy emberrel elutazom, éjjel azonban visszatérek s a leányt meggyilkoljuk és ismét azonnal eltávozom mielőtt az emberek feikelnének; másnap aztán az emberrel megint visszatérek s kérdezni fogom feleségemtől, hogy hol van a leány? Ráchelem pedig azt fogja mondani, hogy nem tudom, még tegnap elfutott.“

Mindezt a leány zsidóul is — ámbár hézagosan — elmondotta.

A körjegyző ekkor meghagyta a leánynak, hogy a következő vasárnap jelenjen meg a bükki község háznál. A leány az irt napon meg is jelent a bükki község háznál, hová a körjegyző állítólag sok embert összehívott s midőn a nép összegyűlt, felszólította a leányt, hogy mondja el a nép előtt is, hogy mi történt vele. A leány ott is elmondotta a fennebb előadottakat s midőn azt befejezte a körjegyző megszidta a zsidókat s azt mondotta nekik: „vagy ti pusztultok el innen, vagy én nem fogok élni.“

Ekkor megijedtek a zsidók és néhányan közülök, a többi megbizásából is, Csik-Szeredába mentek és a belügyminiszterhez távirati panaszt küldtek, melyben azzal vádolták a körjegyzőt, hogy: a romániai lázítókkal szoros összeköttetésben áll s a magyar határszéli magyar honpolgárokat üldözi stb.

Ezen távirat feladása után, az alispán távollétében a főispánhoz mentek s ott előadták panaszukat, kérve, hogy védje meg őket a körjegyző erőszakoskodásaitól és a nép dühétől.

A főispán a fűszolgabíró útján intézkedett is, nem is történt semmi baj; de személyes meggyőződésből mondhatom, hogy a zsidók ellen a nép épen nem volt dühös, sőt a leány meséjét is egykedvűen vette.

Vádolják a körjegyzőt azzal is, hogy tőlük 300 frtot kért lóra és szekérre s mert nem adtak, azért üldözi őket; továbbá vádolják levéltitok megsértésével is, mert egy, a tölgyesi izr. hitközség eljárásága által Beris Binna irt hivatalos levelet elfogta, felbontotta s azon kijelentéssel, hogy: „ebben bizonyosan valami zsidó tolvajság van s felküdöm Peatre“ eltette s maig sem adta át czimzettnek. Körjegyző ezen eljárása állítólag összefügg a leány meggyilkolásának történetével.

A körjegyző szigorú eljárását a kolera elleni védekezés tárgyában a megye alispánja által kiadott rendelettel indokolja, mert azon rendeletben különösen a zsidó lakosságra és a romániból bejövő zsidókra, mint tisztátalan s rendetlen népségre van súly fektetve.

Különben — mint értesültünk — a zsidók távirati panasza következtében a belügyminiszter

által rendelt vizsgálat a fűszolgabíró által, mint halljuk, a legszigorúbb lekiismeretességgel vitetett keresztül, melynek eredményéről annak idejében t. olvasóinkat tudatni fogjuk.

Az alakulandó gazdasági szeszgyár-szövetkezetéről.

Azt nem szükség már magyaráznunk, hogy van-e szükség egy ilyen gyárra, mert azt jórészt egyhangulag átlátja vármegyénk minden valamire való gazdája, hogy eddig is nagy éhietlenség volt tőlünk idegen tőke által e téren zsákmányolhatni magunkat s bár ezen tervbe vett egy szeszgyár még mindig nem fog kiragadni teljesen az eddigi állapotokból, de utat fog mutatni a jövőre teni s lehet reményünk rá, hogy a most alakulandó gyárt egy-két év alatt öt-hat fogja követni.

Mióta ez az ügy kezdeményeztetett, azóta annyi mindenféle mendemonda és értelmetlen hozzászólásnak volt tárgya, hogy szinte hajlandó az ember azt mondani, hogy ments meg uram a jóbarátoktól, mert ellenségeimtől valahogyan csak megvételezem magamat.

Ez a sok mendemonda okozta azt, hogy az alapítók első kezdeményezése nem sikerült s új feltételekkel új aláírást kellett kibocsátani.

Az elhelyezés kérdése oly tendenciozusan képezte megbeszélés tárgyát, hogy az első alapítók készséggel mondták le az alapítás helyhez kötöttségéről, bár meg voltak győződve, hogy a helyet a gyár céljainak legmegfelelőbb környéken választották ki.

Most újabb azon aggodalom merült fel, hogy az aláírás-ban nincs kitüntetve, vajon korlátlan felelősséggel alakul-e a szövetkezet, vagy korlátolt felelősséggel s vajon mennyi időre? stb. stb. Természetes, hogy minden aláíró és érdeklődő nem forgatja a kereskedelmi törvényt s azért méltó kétélyei támadnak az ilyen ijesztős kötelezettségek miatt. A ki ilyenekkel ijesztgeti az érdeklődőket, az nem ösztinte barátja az ügynek, mert az bizonyosan tudja a kereskedelmi törvényből azt is, hogy a hol külön feltétel nincs kikötve, ott az illető aláíró csak az aláírt összegért szavatol és semmi egyébért. Az „aláírás“-ban pedig nincs semmi külön kikötés, így hát szó sem lehet ugynevezett „korlátlan felelősségről“. A mit pedig a kötelezettség időtartamára és ehhez hasonló tájékoztatóra nézve tudatni akar valaki, azt megtudja minden bizonynyal az alakuló közgyűlésen, mely az alapszabályokat fogja megállapítani, a melyhez minden üzletész tulajdonosnak hozzá szólása és határozati joga lesz.

Bizony előre mindent tudni nagyon jó és üdvös volna. Az aláírók legtöbbször azt hiszem akkor legelőbb is azt követelhetnék az alapítóktól, hogy bizottságok őket az elérendő nyereség nagyságáról. Nem is volna valami megvetendő vállalkozás akkor az üzletésznek aláírása.

Az alapítók nem kötöttek ki a maguk részére semmi néven nevezendő jogot, vagy előnyt s így önként érthető, hogy mihelyt a szükséges mennyiségű összeg alá lesz írva és biztosítva, az alapítók beszámolnak azzal a közgyűlésnek s a további teendők intézése a közgyűlés dolga lesz.

Ne aggodalmaskodjék tehát senki aláírásával, mert utóvégre is az aláírt alapítók neve csak nyújthat annyi garanciát, hogy ők sem beugratni, sem rászédni nem kívánnak egyetlen aláíróra is. Még csak kapacitálni sem akarnak senkit aláírásra, mert utóvégre nem hazafias alimizsnát kérnek senkitől, hanem közérdekből egy vállalatot akarnak létesíteni, melynek esetlegesen haszna közvetlen az aláíróké, közvetve pedig a nagy közönységé legyen.

Azok, kik olyan nagyon óvatosok, meg lehetnek nyugtatva a kereskedelmi törvény 225. §-nak 14. pontja által, mely a korlátolt vagy korlátlan felelősségnek az alapszabályokban való meghatározását rendeli. A míg alapszabály nincs, addig ezt nem állapíthatja meg senki.

Megnyugodhatnak aggodalmaskodók ugyan a kereskedelmi törvény 228. §-a rendelkezése alapján is, mely azt mondja, hogy a szövetkezet a keresk. czégyjegyzékbe történt bevezetés és kihirdetés előtt létezőnek nem tekintetik.

Míg tagok nincsenek, addig vajjon mi célból csináljon valaki alapszabályt, vagy mitéle céget jegyeztessen be a törvényszéknél.

A szövetkezet idő tartamát, a tagok kötelezettségét és felelősségét a közgyűlés által alkotandó alapszabály állapítja meg. Minden más beszéd és állítás felületes okoskodás csak a szövetkezet alakulásának hátráltatása.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Iskolagondnok.** Eröss Elek a Csikmegye által fentartott gazdasági irányú felső népiskolánál és polgári leányiskolánál viselt gondnoki állásáról leköszönvén, helyébe a nevezett intézetekhez gondnokká az iskola szék október hó 27-én tartott ülésében Ben edek István nyugalmazott íródaigazgató választotta meg. Gratulálunk!

— **Eljegyzés.** Merza Vilmos kereskedő és birtokos, a Merza és Boesáneczgy gyergyó-szentmiklósi czég beltagja folyó évi október hó 29-én tartotta eljegyzési ünnepélyét a szép és kedves Jakobi Gizella kisasszonnyal, özv. Jakobi Gergelyné o-topliczai birtokos leányával. Üszintén gratulálunk hozzá!

— **Jótekonyczélú mulatság.** Gyergyó-Szentmiklóson hölgyekből álló bizottság alakult, mely egy nagyszabású, s mint értesültünk, közvacsorával egybekötött estélyt rendeznek a helybeli polgári leányiskola javára. Az estély nov. hó 26-án lesz.

— **Társas estélyek.** A gyergyó-szentmiklósi „szegény tanulókat segélyező egyesület“ folyó hó 4., 11. és 18-án egymásután következő szombat napokon 20 krajczár belépti díj mellett társas estélyeket rendez. Az első társas estély rendezői Orel Máténé, Szász Etelka, Römer Ilka, Kritsa Konrad és Merza Vilmos, kik ezután is az érdeklődő közönséget e valóban jótekonyczélú estélyekre tisztelettel meghívják. Mint általánosan ismert kedélyes estélyeket ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **A „Gyergyó-szentmiklósi D.legylet“** ez évi halottak napja előestéjén a helybeli róm. kath. magyar és örmény temetőben gyászadalokat fog énekelni.

— **Temetés.** Belsőfalvi Rudny Elek, nyugalmazott m. pénzt. ellenőrnök, kinek haláláról lapunk múlt számában megemlékeztünk, október hó 25-én adták meg a végtisztességet. A halottas háznál a boldogult tisztársai, barátai és ismerősei közül sokan gyűltek össze. A temetési szertartást Murányi Kálmán felsíki főesperes végezte Domokos János helybeli plébános és Lőrincz Sándor csiktaploczai segédlelkész közreműködése mellett. A szertartás végével a koporsót a gyászkozsira emelték s a megjelentek hosszú sorának kísérete mellett kiszállították az öröknyugalom helyére, a helybeli köztemetőbe. Nyugodjék békében.

— **Meglátta a feleségét.** Kászou-altizi Bándi István koresmáros, minthogy módja is volt benne, gyakran szeretett felöntenni a garadra, s mint állítják, illuminált állapotban számtalanszor fenyegette nejét, Balázs Katát, hogy meg lövi. E gonosz szándékát a múlt okt. hó 21-én d. u. 5 órakor végre is hajtotta, mit annál kényelmesebben végezhetett, mivel neje teljesen vak lévén, s a fenyegető veszélyt nem sejtve, segélyért nem is kiálthatott. A történet a nyakon hatolt be s a géget szétzúzta minek következtében az asszony szörnyet halt. A csürben dolgozó cséplők a puská durranást hallva, rögtön ott termettek, s mert az nap nem vettek észre illetők közt semmi perpatvart, annál inkább még döbbentek a szomorú látványon. Ezeknek kérdészködéseire a férj oda nyilatkozott, hogy ő nem nejét hanem a sertések vállujára jött idegen kutyát akarta megijeszteni, hogy s hogyan nem történt, — a feleségét találta. Tettes a csikszentmártoni kir. járásbíróshoz bekisérletett.

— **Felakasztotta magát.** Özvegy Miklós József (pityi) csikcekefalvi lakos, iszákos természetű ember lévén, miután mi kevés vagyonkája volt mind eldorbézolta, — 70 éves korában — valószínűleg tartva attól, hogy ma-holnap nem lesz annyi ereje is, hogy házról-házra koldulni képes legyen okt. 22-ére virradóra felakasztotta magát.

— **Hirtelen halál könnyomás által.** Csik-Tusnádön Rañani Imre okt. 15-án. a Haram hegy alatti mezőn, szántóföldjén a nagyobb erő nélkül tovább nem mozdítható kövek súlyosztásával foglalkozott. Midőn egy nagy kőnek az alját már jól kiásta vala, nem hallgatott jelen levő feleségének figyelmeztetésére, hanem még egy-két vágást akart tenni; de a kő a szegény férjét hirtelen oda nyomta s a szerencsétlen azonnal kiadta lelkét.

— **Értesítés.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekelte iparosok tudomására hozza, hogy cs. kir. hadügyminiszterium által a magyar kisiparosok részére fűntartott munkából 14.925 pár bakancs, 4125 pár könnyű cipő 780 pár félszirma, 2625 pár lovassági csizma, 855 pár huszár csizma továbbá különféle szijgyártó munkák és egyéb felszerelési cikkek szállítása iránt a pályázatok folyó év december hó 28-áig Nagyszébenben nyújtandók be. Tudatja továbbá a kamara az érdekeltekkel, hogy a m. kir. államvasutak részére a jövő évben szüksége 10.000 drb. jómínőségű fenyő-talpfa szállítása iránt folyó évi november 21-ig lehet pályázni. A

közelebbi feltételek a kamara irodájában megtekinthetők. — Ugyancsak a kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekeltekkel, hogy a m. kir. pénzügyminiszter a csikgyimesi m. kir. vámbívatalt Romániából származó élőnövény szállítmányok behozatalára megnyitotta, továbbá hogy az Orosz és Finnországba vitt áruk származásának igazolása tárgyában kiadott rendelet a kamara irodájában megtekinthető.

— **A csikmegyei orvos-gyógyszerész egyesület** az évi rendes közgyűlést november 12-én d. e. 9 órakor kezdődőleg (gyergyó-Szentmiklóson fogja megtartani. Tárgysorozat: 1. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Titkári jelentés. 3. A múlt évi számadások felülvizsgálata két tagnak megválasztása. 4. Könyvtárunk jelentése. 5. A tisztikar lemondása és az új választás megejtése. 6. Dr. Fejér Dávid felolvasása: „Mit tegyünk a kolera ellen?” (ovó intézkedések, gyógykezelés, fertőtlenítés.) 7. Esetleges indítványok.

— **Uj hirlap-katalogus.** A londoni Reuter ügynökség és a Magyar Távirati Iroda nemzetközi hirdetési irodája (Budapest, Granátos-utca 1-ső sz. alatt) egy a maga nemében egyedül álló hirlap-katalogust adott ki a Magyarországon megjelenő lapokról. Első sorban felemlítendő az, hogy a katalogus négy nyelven, u. m.: magyar, német, francia és angol nyelven jelent meg. Tartalmazza a Magyarországon megjelenő mintegy 600 lapnak fénykép útján kisebbitett képét, úgy, hogy az olvasó nemcsak hazánk összes lapjainak külső képét látja maga előtt, hanem a lapok hasábeosztását, nagyságát és az azokra vonatkozó összes adatokat is. Csak magából a fővárosból 150 lap képét tartalmazza, melyeknek egy része kb. 15 cm., másik része kb. 8 cm. magasságra van kisebbitve s szakmák szerint érdekesen beosztva. A vidéki lapok a városok szerint betűrendben következnek, szintén kb. 8 cm. magasságra és minden kép mellett ott van a szükséges magyarító szöveg 4 nyelven. E mű valóban páratlan a maga nemében és ehhez hasonló még sem bel-, sem külföldön nem jelent meg. E gyönyörű mű, mely a hirdetni óhajtó közönségnek is kitűnő szolgálatot tesz, a fentemlített nemzetközi hirdetési irodánál 1 forintért rendelhető meg. Megtekinthető lapunk kiadóhivatalában.

— **A művészi illusztrációk** a szépirodalmi lapoknak, oly elengedhetetlen kellékei ma már, hogy a szépirodalmi lapok között dicséretreméltó verseny keletkezett az illusztrációk iránt; s e részben a verseny diadalát határozottan a „Képes Csáládi Lapok” nyerte el, a melynek illusztrációi úgy kompozícióra, mint kivitelre nézve messze előtte áll valamennyi más szépirodalmi lap illusztrációjának, s teljes összhangzásban van e lapnak az irodalom magas színvonalán álló, beltartalmával, melyet hazánk legjobb írói nyújtanak. Részünkről legmelegebben ajánljuk e lapot olvasóinknak, főleg a mostani hosszú téli estékre. Mutatványszámokat ingyen küld, a nevezett lap kiadóhivatala: Budapest Nagy korona utca 20.

Tisztelettel kéri az előfizetőket, kik hátrúlkban vannak, előfizetésük mielőbbi bekiűlésére.

A székely kivándorlás ellen.

A képviselőház elé terjesztendő jelentésében következőleg nyilatkozik a kereskedelmi miniszter azokról az eszközökről, melyeket a székely kivándorlás ellen részint már életébe léptetett, részint alkalmazandóknak talál:

Múlt évi jelentésemben részletesen foglalkoztam a székely kivándorlás kérdésével, jelezvén azokat az eszközöket, melyek e kivándorlás apasztására alkalmasnak látszanak.

Ezek egyike az, hogy a székelyek az országban is találjanak munkát. Ez irányban az akció fokozott mértékben folytattam. Az államvasutaknál, azok gépgyárában és műhelyeiben számos székely nyert alkalmazást és hangsúlyozom azt, hogy egyetlen eset sem fordult elő, hogy felvételre jelentkezett dolgozni akaró és tudó székely munkás itt ne alkalmaztatott volna.

Másfelől szükségesnek tartottam, hogy szélesebb körű társadalmi akció indíttassék meg a Székelyföldön oly célból, hogy az érdeklődés a székelység közgazdasági érdekei iránt felkeltesék, ébren tartassék és gyakorlati irányokba tereltessek.

A négy székely vármegye területén u. n. iparfejlesztési bizottságokat szerveztem az illető vármegyék buzgó és a közügyek iránt érdeklődő egyéneiből s az egyik központi iparfelügyelőt megbíztam a közreműködéssel e bizottságokban és a székelység közgazdasági érdekeinek állandó figyelemmel kíséréseivel. A bizottságok a múlt év végén kezdtek meg működésüket s már is több életrevaló és gyakorlati javaslatot terjesztettek elő. Így kiválóan ajánlják egy dohánygyárnak a Székelyföldön való létesítése, mely számos székely nőt foglalkoztatna. Ez irányban meg is tettem a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnöknel a szükséges lépéseket.

Legnagyobb a kivándorlás Csikvármegyében, ennek különösen szegényebb felső részében; mint-hogy azonban e vármegye vasutaknak hiányában van, közgazdasági viszonyai sikeresebben csak úgy lesznek javíthatók, ha az országnak ez a része is bevonatik a vasuti hálózatba. Ennél fogva a székelyföldi vasutak kiépítésének biztosítása kiváló gondoskodásom tárgyát képezte s remélem, hogy ez irányban immár nemsokára konkrét előterjesztést tehetek a törvényhozásnak.

NYILTTÉR.*)

Viszonzás a gyergyószentmiklósi tüzeset írójának.

E lap 43 ik számának nyilttérében * alatt válaszol nekem ugyanaz, ki az első cikket írta, de nemcsak hozzám intézte válaszát, hanem tollvivő bérenczemhez is.

„Nyilttér”-ben közölt cikkeknek írója rendszerint aláírja nevét. Czikkiró * alá rejtőzik; de modora gyanítatja kiletét. Eddig rosszakaratu cikkből arra következtettem, hogy olyan valaki írja azt, kit valaha ellenségemé tettem az által, hogy követelésemet rajta perrel hajtottam fel, válaszában irányából, rugdalodzó modorából most meggyőződtem, hogy nemcsak rossz fizető adósom, hanem bizonyosan olyan egyén lehet, kit többször megütlegetek, rágalmazás és becsületsértésért nem egyszer beperelték.

Enyit el kellett mondanom azért, hogy kellő mértékre szállítsam le csillagos cikkiró szavainak értékét. Mert tudvalevő dolog, hogy a szavaknak súlyt jó részben az kölcsönöz, hogy kinek szájából hangzanak el azok. De el kellett ezt mondanom azért is, mert válaszában reám fogja, hogy az én feleletemben „tisztességes fegyvert egyetlen egyet sem talál, mert az csak a neveletlenség a szavak és tények elferdítésének nemtelen és tisztességtelen eszközeivel van megrakva.” Ez a kirohanása feljogosít legalább annyira, a mennyit cikkiró személyére fentebb megjegyeztem.

Tollvivőmet e küzdelemben nem viszem, de azt kijelentem, hogy bérenczem nincs, nem is volt: mert bérencznek azt nevezik, ki aljas, hitvány cél szolgálatára anyagi érdekből pénzért eszközül adja tehetségét, erejét, tollát. Én nem fizettem és nem is ígértem semmit senkinek, magam írtam úgy, a hogy tudok, s annak kijavítására kértem fel egyik barátomat. Kéréssem teljesítése bizonyára senki előtt se teszi bérenczé annál kevésbbé, mert a cikk alá nevémet kiírtam s a felelősséget mindenkor elvállalom.

Bizonyosan az vadította meg csillagost, hogy én felszólítottam Őtet: feleljen meg nekem arra, hogy hol okozott ez a gép 8 izben tüzet? Nevezte meg kitől hallotta? Ha pedig az újjából szopta, s így nem igaz a mit állított, máskor hazudják több mérséklettel.

Ez volt a veres posztó, melytől feiböszült; pedig hogy igazam volt, bizonyítja az, hogy se meg nem mondja, hol okozott a gép 8 izben tüzet, se meg nem nevezi, hogy kitől hallotta! De ha igazam volt, akkor igaznak kell lennie annak is, hogy hazudott cikkiró csillaggal a homlokán először akkor, midőn azt állította, hogy 8-szor okozott gépem tüzet, és hazudott másodszer akkor, midőn ezt úgy adta elő, mintha mástól hallotta volna. És ugyanezen 8 szori tűz okozásra vonatkozólag most harmadszor hazudik azzal, hogy első cikkből idézőjel között most olyan szavakat idez, melyek abban épen nem, vagy más értelemben fordulnak elő.

Nem akarok többé ez ügyben szót veszte-

*) E rovat alatt megjelentekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

getni, azért meg kell még jegyeznem azt, hogy az utóbbi tüzeset alkalmával a község és gépem közt a távolság akkora volt, hogy maga a káros Orel Máté ur rakatta a kicséplést szalmát a község felőli oldalra.

Azt mondja cikkiró csillaggal a homlokán, hogy a tüzesetnél oly jelenet játszódott le, hogy a csendőröknek kellett közbelépni, mert könnyen megeshetett volna, hogy megperzselnek. Annyi igaz van ebben, hogy a csendőröknek csakugyan rendre kellett utasítani és Orel Dezső urnak felfozni egy embert, ki nemcsak beperelt adósom — mint cikkiró is volt — hanem a tüzeset alkalmával ittas állapotban garázdálkodott. Azt mondja továbbá, hogy teljesen higgadt és tekintélyes egyének csoportja előtt lett felhiva, hogy ezen tüzeset tárgyában szólaljon fel. Ez nem igaz, mert ha igaz volna, akkor nem engemet, hanem a hatóságot kellett volna megtámadnia az előirt óvintézkedések elmulasztása címén. Mert ámbár igaz, hogy nem jelentettem be, hol cséplés gépem, — ezt 3 év óta egyszer se tettem, — ezért ne engem vonjon felelősségre, hanem támadja meg a rendőrséget, hogy miért nem tiltott el a cséplést.

Nem igaz, hogy csak egy kis kézi fecskedőm lett volna a cséplésnél, mert kettő volt, sokkal alkalmasabb és megfelelőbb, mint a milyeneket itt a vidéken más cséplőgépek tulajdonosok alkalmaznak.

Nem igaz az sem, hogy a gép rostélyzata rossz volna, mert azt Szántó György gépész mielőtt a folyó évben a gép működését megkezdte volna, megfelelően kiigazította.

Arra, hogy a gép oldalából ömlött ki a tűz, nem felelek, egyszerűen badarságnak nyilvánítom.

Egyéb rosszakaratu ferítéseiből csak arra válaszolok, melylyel elmondja, hogy ártatlansági bizonyítványt kértem s ezt az előjáráság megtárgadta; ez által tehát mily megalázás ért. Erre is csak azért reflektálok, mert e tudatlan és tájékozatlan szavak alkalmasak arra, hogy aliből más járatlan ember hasonló következtetésre jusson. Tudja meg tehát cikkiró, hogy csendőrségnek hivatalból kötelessége minden hasonló esetet a bírósághoz bejelenteni s a bíróság ezen jelentésre utasítja az előjárásót, hogy egyelőre nyomozza ki terhel-e valakit büntetendő cselekmény vagy mulasztás? Hogy a hivatalos eljárás ez, én épen úgy nem tudtam, mint cikkiró nem tudja azt most se. Ártatlansági bizonyítvány pedig azért kell, hogy a biztosító társaságtól gépem elégséért a biztosított összeget felvehessem. Én ezt az ártatlansági bizonyítványt most még igen korán kértem, de megfogja látni azt cikkiró, hogy megfogom én azt kapni esküdözés és becsület szavam latba vetése nélkül, de azt akkor se fogom megtenni — mint más megtette — hogy hazudozását a hátához verjem.

Czifra Mihály.

Csikszeredai piaci árjegyzék.

— Október hó 31-én. —

Buza tiszta hektoliterenként 6 frt 75 kr. Buza közepes 5 frt — kr. Rozs 3 frt 50 kr. Arpa 4 frt — kr. Törökbuza 3 frt 80 kr. Zab 2 frt 80 kr. Borsó 5 frt. — kr. Lencse 14 frt. Fuszulyka 4 frt — kr. Kása 14 frt — kr. Burgonya 1 frt — kr. Marhalus (kilogrammonként) 34 kr. Sertéshus 44 kr. Bercéshus 20 kr. Szalma (métermázsánként) 2 frt 50 kr. Széna mn. 5 frt — kr. Okor párja 380 frt — kr. Tahén párja 130 frt — kr. Fagygyertya (kilogramma) — frt 40 kr. Tüzifa kbm. (1 méter) 2 frt — kr. Malacz darabja 2 frt 50 kr. Lud — frt 90 kr. Bány — frt — kr. Cairke párja 60 kr. 5 tojás 10 kr.

➡ Rég elismert jó óras. ⚡

OSER ELIÁS

óras, látszerész és villanyos sürgöny felállító

CSIKSZEREDÁBAN

(az alispáni lakás átellenében)

Ajánlja újból berendezett Schwarzwaldi falijngó-, ébresztő-orák, óralánczok, optikai órekek és villanyos csengő készülékek raktárát.

Minden e szakmába vágó munkák, valamint arany- és ezüstneműek kijavítását — bármilyen régiék is — elvállalja s azokat a legmeglepőbb olcsó árak mellett gyorsan készíti.

Kéri az érdekelteket a régi pártfogás fenntartására.

Szám 22—1893.

Arverezési hirdetmény.

Csik-Szentmárton és Csekefalva községek képviselő testületének folyó évi október hó 15-én hozott határozata következtében a két község tulajdonát képező 10-ik házszám alatti korcsmaházat két egymásutáni évekre folyó évi november hó 8-án délután 2 órákor ugyanazon ház emeleti szobájában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

A kikiáltási ár 240 frtban állapítatik meg, melynek 10%-át kötelesek árverezni szándékolók az árverés megkezdése előtt az előljáróság kezéhez lefizetni, írásbeli zárt ajánlatok az árverés megkezdése előtt bánatpénzzel ellátva szintén elfogadtatnak, az árverezési feltételek a körjegyző irodában hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A két község előljárósága:

Csik-Szentmárton és Csekefalván, 1893. évi október hó 19-én.

Albert Máté, **Konesag István.**
bíró. bíró.

Sándor Izsák,
2-2 körjegyző.

Árverezési hirdtetmény.

Csik-Zsögöd község képviselőtestületének 1893. október 13-án hozott határozata következtében, a magas kormánytól bérletbe kivett kizárólagos szesz italmérési jogosultság, valamint a fogyasztási adók beszedési joga folyó év november 13-án délután 2 órákor Csik-Zsögöd község házában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek albérletre fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti összes jogokra nézve 1200 forint.

Kötelesek árverezni kívánók a kikiáltási ár 10%-át az árverés megkezdése előtt az árverező bizottság kezéhez letenni. Írásbeli zárt ajánlatok az árverés megkezdése előtt megfelelő bánatpénzzel ellátottan szintén elfogadtatnak.

Az e tekintetben hozott feltételek hivatalos órákban a község házában bárki által betekintethetők.

Az előljáróság:

Csik-Zsögödben, 1893. október 13-án.

László Ignác, **Albert Bénéiam,**
k. bíró. 3-3 k. jegyző.

Sz. 943—1893.

Árverezési hirdetmény.

Csikszentlélek község képviselőtestületének 1893. évi október hó 15-én hozott határozata következtében a magas kormánytól bérletbe kivett kizárólagos szesz italmérési jogosultság folyó évi november hó 14-én délután 2 órákor Csikszentlélek község házában nyílt árverésen a legtöbbet ígérőnek albérletbe fog adatni. Ugyanez alkalommal albérlet a bor-, sör-, cukor- és borfogyasztási adók beszedési jogával is meg fog bízati.

Kikiáltási ár 500 frt.

Kötelesek árverezni kívánók, a kikiáltási ár 10%-át az árverés megkezdése előtt megfelelő bánatpénzzel ellátva szintén elfogadtatnak.

Az e tekintetben hozott feltételek hivatalos órákban a község házában bárki által betekintethetők.

Az előljáróság:

Csik-Szentléleken, 1893. október 15-én.

KÖSZEGI KÁROLY, **ALBERT BÉNIAM,**
bíró. 3-3 k. jegyző.

A gyergyói járás főszolgabírójától.

Sz. 4714—1893.

k. i.

Pályázati hirdetmény.

Gyergyó-Ditró, Szárhegy, Remete, Várhegy és Salamás községek hozzájárulásával, összesen 17,288 lelket kitevő lakossággal és Ditró nagyközség székhelyvel rendszeresített körállatorvosi állás újból üresedésbe jövén, annak betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Az állatorvos javadalmazása évi 850 frt fizetés és természetben kiszolgáltató lakás, a melyért köteles Szárhegyre hetenként kétszer, Remetére hetenként egyszer, Várhegy és Salamás községekbe havonként egyszer saját költségén kiszállani és a gyógykezelést díjmentesen végezni; rendkívüli kiszállásoknál a fuvar előállításán kívül a szabályrendeletileg megállapított napidíjak fizettetnek, valamint magánosok által az előirt husszemle díjak is.

Felhívom mindazon végzett állatorvosokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az oklevéllel, születési és honossági bizonylattal, valamint az eddigi gyakorlatot és szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat hozzám 1893. november 20-ig bezárólag adják be.

Választási határnapul folyó évi nov. 22-nek d. e. 9 óráját tűzöm Ditró község házához ki.

Gy.-Szentmiklóson, 1893. okt. 17-én.

Nagy Tamás,
2-5 főszolgabíró.

Mai napon kelt igazgatósági ülésünk határozata alapján értesítjük a t. közönséget arról, hogy a Hitelintézet-Részvénytársaság Gyergyó-Szentmiklóson mai naptól kezdve az új takarékbetétek után 5°-ot fizet; a korábbi betétek pedig 1894. évi január hó 1-től kezdődőleg szintén 5°-kal gyümölcsötzetnek, a mellett, hogy mindkét esetben a tőkekamat adót az intézet hordozza.

Kelt Gy.-Szentmiklóson, 1893. okt. 19.

A Hitelintézet-Részvénytársaság
Igazgatósága.

2-3

Ad. 1373—1893.

Árverési hirdetmény.

Csikmegyei Kászón-Altiz 228 tagból álló közönségének úgy nevezett „Fehér-kői” savanyuvize az eddigi haszonbérlet elhalálása miatt 1893. évi november 18-án délelőtt 10 órákor egymás után következő hat évre — s esetleg többre is — a legtöbbet ígérőnek írásbeli versenytárgyalás és szóbeli árverésen a község házában haszonbérbe adatik.

Ezen savanyuviz a községtől mintegy 4 kilométerre, a Fehérkői nevű kies völgyben fenyves erdők alatt egy hold 1293 □-öl községi kaszáló területen van s dr. Lengyel Béla budapesti egyetemi vegyelemző rendes tanár ur okmánya szerint következő alkatrészeket tartalmazza:

„A kászónaltizi Fehérkői-forrás főalkatrészei szénsavas natrium, szénsavas més és szénsavas magnesium; kisebb mennyiségben konyhasó és borsavas natrium, szénsav tartalma igen nagy. Ezekből a Fehérkői-forrás vizet szénában gazdag égvényes földes savanyuviznek kell tekinteni, és mint ilyet, a hasonló jellemű ásványvizek jelesbbjei közé sorolni.” Ezek a vegyelemzési okmány szavai.

Ezen savanyuviz területein, mely kaszálót és erdőt is tartalmaz, van a főkút Szent István-forrás néven, percenkint egy liter vízzel, szilárd anyagu épületbe, mellette hasonló anyagu raktár s erre építve három szobás faház, csinosan elkészítve, külön mosásra használható és ismét sütőház egy mellék szobával, ezeken kívül külön istálló és tágas szekér szin.

A kikiáltási ár egy évre 200 frt, melynek 10% bánatpénzét akár írásbeli, akár szóbeli árverés esetén hozzászólni akaró az árverés megkezdése előtt az árverelési bizottsághoz beadni köteles.

Bővebb feltételek a kászónaltizi körjegyző irodában minden hivatalos órában megláthatók s kívánatra írásban is közöltnél fognak.

Felkéretnek vállalkozni kívánók, hogy az irt időbe és helyen megjelenni sziveskedjenek, esetleg bánatpénzzel ellátott nyilatkozatokat addig küldjék meg.

Kelt Kászón-Altizen, (Csikmegye) 1893. évi október 19 én.

A község előljáróság:

BOCSKOR KÁROLY, **BODU FERENCZ,**
k. jegyző. 2-3 bíró.

!!! Eladó !!!
700 veder jó asztali bor, literenkint negyben 28 és 38 kr, kinyben 36 és 40 kr
KERTÉSZNÉL

Csik-Szeredában.

3-

CIGNAC JPARO
Részvény-társaság
BUDAPESTI CZÉG
KORONA-COGNAC

ja az élelmi szerek egészségügyi szempontból való nemzetközi kiállításán a bíráló bizottságtól különös megemlítéssel a

Magyar
diszoklevelet

kapta; oly kiüntetés, melyet kivüle csak még egy francia ház mutatthat fel.

Kapható:
Csik-Szeredában: Nagy Gyulánál.
Gyergyó-Szentmiklóson: Keresztes Gerőnél.
Gyergyó-Ditróban: Lukács Mártonnál.
Gy.-Tülgyesen: Róth Albert Gyógyszerésznél.

Árverési hirdetmény.

Csik-Szent-Imre községében és határa területén a szesz árulási jog albérletbe és a bor-, sör-, és cukoradó szedési jog kezelésre a magas kincstárral kötött szerződés szerint folyó évi november 18-án délelőtt 9 órakor a község házában nyílt árverésen kiadatik.

Kikiáltási ár 1870 frt 11 kr, mely összeg 10 százaléka az árverés kezdetén óvadékkul leteendő. Az árverési feltételek a község házában hivatalos órákban megtekinthetők, mi ezennel közhírré tétetik.

Az előjáróság:

Csik-Sztimrén, 1893. okt. 26.

BODÓ JÓZSEF, SÁNDOR GERGELY,
kjegyző. bíró.

1—2

Sz. 943—1893.

Árverezési hirdetmény.

Csik-Mindszent község képviselő-testületének 1893. évi október hó 15-én hozott határozata következtében a magas kormánytól bérletbe kivett kizárólagos szesz italmérési jogosultság folyó évi november hó 16-án délután 2 órakor Csik-Mindszent község házában az 1894-ik évre nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek albérletbe fog adni. Ugyanez alkalommal albérlo a bor-, sör-, cukor- és husfogyasztási adó beszedési jogával megfog bizatni.

Kikiáltási ár 700 frt.

Kötelesek árverezni kívánók a kikiáltási ár 10%-át az árverés megkezdése előtt az árverező bizottság kezéhez letenni. Írásbeli zárt ajánlatok megfelelő bánatpénzzel ellátva elfogadhatnak.

Az e tekintetben hozott feltételek hivatalos órákban a község házában bárki által betekinthező.

Az előjáróság:

Csik-Mindszent, 1893. október 15.

NAGY DÉNES, ALBERT BÉNIAM,
h. bíró. 3—3 k. jegyző.

Sz. 6654—1893.

ai.

HIRDETMÉNY.

A Csik-Szereda székhelyvel rendszerezett felcsiki utmesteri állásra pályázat hirdettetik.

Azon magyar honpolgárok, kik azt elnyerni óhajtják, ez iránti folyamodványukban kötelesek igazolni, hogy az 1891. január 17-én 1994. bgy. sz. alatt alkotott szabályrendelet 3-ik §-ában részletesen felsorolt képesítéssel bírnak, esetleg pedig a mennyiben még vizsgát nem tettek volna, megfelelő előképzettség mellett kötelezni magukat, hogy a kinevezéstől számított egy évi idő alatt képesítő vizsgát tesznek. Kötelesek továbbá tanulmányaik kimutatása mellett életkorukat hiteles anyakönyvi kivonattal, testi alkalmas voltukat megyei főorvosi bizonyítvánnyal és józan erkölcsös magaviseletüket a járási vagy városi hatóság által hitelesített községi bizonyítvánnyal igazolni.

Hasonló képzettség mellett az 1873. évi II. t. cz. feltételei szerint minősített csikvármegyei illetőségű kiszolgált altisztek elsőbbséggel bírnak.

Ezen utmesteri állás évi 400 frttal és a kezelése alatti kiépített utak minden kilométere után 3 frt 30 kr, a kiépítetlen utak kilométere után pedig 1 frt 65 kr évi uti általánnyal javadalmaztatik, köteles lévén a kinevezett egyén állandóan Csik-Szeredában lakni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni kívánják, hogy a fennebbi kellékek szerint felszerelt és kizárólag sajátkezűleg irt pályázati kérésüket hozzám folyó évi november 10-ig nyújtják be, mint-hogy a később beérkező folyamodványok visszautasítottatnak.

Csik-Szereda, 1893. október 10-én.

Becze Antal,
alispán.

3—3

Sz: 4363—1893.

ki.

Hirdetmény.

Csik-Karczfalva község tulajdonát képező Csipkés és Vöröskereszt, továbbá a Csiksztdomokos község tulajdonát képező Kerek havas, Kis- és Nagy-Ácza Romániával határos erdőrészekben a csikszeredai kir. erdőhivatal által megejtett felvétel és becsülés szerint a selejtes fák leszámításával következő haszonfa eladások szándékolatnak:

1. Csipkésben 437.88 kat. hold, területen 77505 köbméter fenyőfa 23251 frt értékben.

2. Vöröskeresztnél 562.26 kat. holdon 102.894 köbméter fenyőfa 30868 frt értékben.

3. Kis-Áczában 286.74 kat. hold területen 62795 köbméter fenyőfa 18838 frt értékben.

4. Nagy-Áczában 208.02 kat. holdon 31827 köbméter fenyőfa 9548 frt értékben.

Az eladás zárt írásbeli és egyuttal szóbeli elárverés mellett fog történni és pedig az 1. és 2-ik pont alatti erdőrészekre nézve Csik-Karczfalva község hivatalos házában 1893. évi november hó 24-én délelőtt 9 órakor; a 3. és 4-ik pont alatti erdőrészekre nézve Csiksztdomokos község hivatalos házában 1893. évi november hó 25-én délelőtti 9 órakor.

A kikiáltási árul szolgáló előbb kitüntetett becsértéknek 10 százaléka bánatpénzzel leteendő, mégpedig a zártajánlatot tevők által az árverés megkezdésére kitöltött határidő előtt az illető község előjárósága, — a szóbelileg árverezni ohajtók által pedig az árverés megnyitása után a bizottság kezéhez.

A részletes feltételek megtekinthetők, úgy alattirt főszolgabirónál, mint a tulajdonos községek előjáróságainál.

Csik-Szépviz, 1893. október hó 17.

Fejér Sándor,
szolgabíró.

1—2

Sz. 943—1893.

Árverezési hirdetmény.

Csik-Szentkirály község képviselő-testületének 1893. évi október hó 14-én hozott határozata következtében, a magas kormánytól bérletbe kivett kizárólagos szesz italmérési jogosultság folyó évi november hó 12-én délután 2 órakor Csik-Szentkirály község házában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek albérletre fog adni. Ugyanez alkalommal leendő albérlore fog ruháztatni a bor-, sör-, cukor- és husfogyasztási adóknak beszedési joga is.

Kikiáltási ár 2000 frt.

Kötelesek árverezni kívánók a kikiáltási ár 10%-át az árverés megkezdése előtt az árverező bizottság kezébe letenni. Írásbeli zárt ajánlatok

az árverés megkezdése előtt megfelelő bánatpénzzel ellátva szintén elfogadhatnak.

Az e tekintetben hozott feltételek hivatalos órákban a község házában bárki által betekinthező.

Az előjáróság:

Csik-Szentkirály, 1893. október 14.

BOCSKOR DÉNES, ALBERT BÉNIAM,
bíró. 3—3 k. jegyző.

Szám. 24—1893.

Árverezési hirdetmény.

Csik-Szentmárton és Csekefalva községek közös képv. testületének folyó évi október hó 24-én 24. szám alatt hozott határozata következtében a kir. kincstártól haszonbérbe kivett kizárólagos szesz italmérési jogát, valamint a bor italadó, hus-, sör- és cukor fogyasztási adók beszedési jogát 1893 november hó 19-én nyilvános árverésen 1894. január 1-től 1894. december hó 31-éig (egy évre) a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja a két község házában.

A kikiáltási ár 4268 frt 60 krban állapítatik meg, melynek 10%-át árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt az árverező bizottság kezéhez letenni, írásbeli zárt ajánlatok bánatpénzzel ellátva szintén az árverés megkezdése előtt elfogadhatnak, az árverési feltételek a közigazgatási irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A két község Előjárósága:

Csik-Szentmárton és Csekefalván, 1893. október 25-én.

Albert Máté Kónesag István
bíró. bíró.

Sándor Izsák

1—2

körjegyző.

Szám. 17—1893.

Árverezési hirdetmény.

Csik-Kozmás község képviselő testületének folyó évi október hó 21-én 17. szám alatt hozott határozata következtében a kir. kincstártól haszonbérbe kivett kizárólagos szesz italmérési jogát, valamint a bor italadó, hus-, sör- és cukor fogyasztási adók beszedési jogát 1893 november hó 20-án nyilvános árverés útján 1894. január hó 1-től 1894. december hó 31-éig (1 évre) a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja.

A kikiáltási ár 2326 frt 2 krban állapítatik meg, melynek 10%-át árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt az árverező bizottság kezéhez letenni, írásbeli zárt ajánlatok szintén elfogadhatnak bánatpénzzel ellátva az árverés megkezdése előtt, az árverezési feltételek a községi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A község Előjárósága:

Csik-Kozmásban, 1893. október 26-án.

Potyó Antal Sándor Izsák
k. bíró. 1—2 körjegyző.

Tisztán kölcsönös. * Részvényei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb
pénzüntézet a világon.

Biztosítéki alapja:

907 millió frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
Alapítva 1843.

Biztosít:

emberéletet a legkülönbözőbb
és legelőnyösebb módokat szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb felvilágosítással szolgál
az ERDÉLYRÉSZI ALIGAZGATÓSÁG Kolozsvártt.

13—24